

ANMÄLNINGAR

Ann-Mari Häggman – en central gestalt i den finlandssvenska folkmusiken

Finlands svenska folkmusikförbund har gett ut en festskrift¹ tillägnad Ann-Mari Häggman på hennes 60-årsdag. Det är en tjock och vacker bok, med hårda pärmar, stadigt papper och både bilder och not-exempel. Här samsas texter om folkmusik, folkdans och avstava inte från Finland, Sverige, Norge, Danmark och Estland.

Festskriftsförfattarna är Häggmans kollegor inom olika discipliner i alla de ovan nämnda länderna. Dels forskarkollegor inom musikvetenskap, folkloristik, etnomusikologi, nordiska språk och litteraturvetenskap, dels musikutövande kollegor, människor som har mött Häggman i samband med spelmansstämmor och andra fora för folkmusik och/eller folkdans. På så sätt får man en mångfacetterad bild av jubilaren själv.

Här möter man folkmusikforskaren Häggman, insamlaren Häggman, men också den goda vännen med samma intressen, en mångårig eldsjäl inom spelmansförbundet och en av initiativtagaren till Folkmusikinstitutet. Även folkmusiker och forskarkollegor får komma till tals och ger en bred överblick av framförallt den finlandssvenska forskningen om och utövandet av folkmusik. Här finns spelmansmusik, dans, visor, forskningshistoria och folkbildning.

Man kan urskilja två huvudtemata i boken vilka båda på ett eller annat sätt berör Ann-Mari Häggman och hennes gärning. Dels finns folkmusikforskningen och dels folkmusikutövandet och de institutioner som är bundna till dem bägge.

Folkmusikforskningen representeras bland annat av två artiklar om snapsvisor där Christina Mattson beskriver traditionen som sådan och Ulrika Wolf-Knuts har koncentrerat sig på ryssarna som motiv i snapsvisorna. Nära snapsvisorna ligger de tillfällighetssånger som är vanliga i Danmark på bland annat fester i förbindelse med livets högtider. Dessa behandlas av Svend Nielsen. Folkmusikens betydelse för nationell och lokal identitet behandlas i samband med folkmusik från Norge (Velle Espeland), Estland (Ingrid Rüütel) och Danmark (J H Koudal). Utöver de tidigare nämnda finns även artiklar om nordisk forskningshistoria, repertoarforskning, folkviseforskning, balladforskning och instrumentforskning.

¹ *Allt under linden den gröna. Studier i folkmusik och folklore tillägnade Ann-Mari Häggman.* Vasa 2001. (Publikationer utgivna av Finlands svenska folkmusikinstitut 31.) 371 s., ill.

Folkmusiken och konstmusiken berörs i flera artiklar. Kirsten Sass Bak skriver om konstvisor i muntlig tradition i Danmark, medan Gunnar Ternhag behandlar Hugo Alfvéns folkmusik i körrangemang och därmed folkmusikens spridning med hjälp av körsång i Sverige, och Eva Danielson i sin tur undersöker de lyriska kärleksvisorna i tryckta 1800-talssamlingar.

Institutionerna som presenteras i samband med forskningen är framförallt musikarkiv och deras insamling av material genom fältarbeten och intervjuer. Både Ann-Marie Ivars och Anneli Asplund berättar om inspelningsresor i Österbotten tillsammans med Häggman. Dessutom får Folkmusikinstitutet en stor roll i och med Häggmans mångåriga arbete där med att dels göra den finlandssvenska folkmusiken mera känd och dels dokumentera och forska om densamma.

Dokumenteringen av det aktiva folkmusikutövandet i festskriften handlar om folkdansrörelsen, akademisk folkmusik, militärörkestrer, modern spelmansmusik och dagens folkmusiktionsättare. Här är det bland annat Finlands svenska spelmansförbund som träder fram, i och med Häggmans ordförandeskap, i bland annat en artikel av Kurt Sohlström, men även enskilda spelmän kommer till tals, genom intervjuer eller egna berättelser. Carl Jacob Gardberg beskriver hur det var att spela med i en åländsk militärörkester och Jan Ling presenterar en intervju med en av dagens unga nyckelharpspelmän.

Eftersom det i boken oftast finns flera artiklar som anknyter till samma ämne får man inte ett så splittrat intryck som ofta är fallet med festskrifter. Den röda tråden mellan snapsvisor och dansmusik kan tyckas svår att hitta men går man vägen över annan delvis skriftligt spridd folkmusik som skillingtryck, visböcker och tillfällighetssånger till skatterna i ljudarkiven, folkmusikens betydelse för en nationell identitet och dateringen av gamla instrument, känns sambandet alldeles klart.

Boken ger som sagt en god överblick över Häggmans betydelse för den finlandssvenska folkmusiken och en översikt över framförallt folkmusikforskning, men även folkmusikutövning, i Norden, och kan nog locka till ytterligare läsning om de olika ämnesområdena.

Blanka Henriksson